

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 46082-07-15 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

לפני כבוד השופטת אסתר שטמר

המבקשת

יפית סילורה

על ידי ב"כ עו"ד גיל רון, עו"ד אהרן רבינוביץ, ועו"ד יעקב אביעד

נגד

המשיבה

בנק לאומי לישראל בע"מ

על ידי ב"כ עו"ד פנינה מור-גלזמן ועו"ד אלון רווח

החלטה ופסק דין

בקשה לסילוק על הסף של בקשה לאישור תובענה ייצוגית.

רקע

1. המבקשת היא לקוחה של המשיב, בנק לאומי לישראל בע"מ ("הבנק").

שתי עילות בתביעתה: האחת, הבנק דווח ללשכת ההוצאה לפועל על תשלומים שהחייב שילם מחוץ לתיק ההוצל"פ, לאחר תקופת הדיווח הקבועה בדין (7 ימים מקבלת התשלום, לפי דרישת תקנה 17א(א) בתקנות ההוצאה לפועל, תש"ס – 1979) ("העילה הראשונה").

השנייה, הבנק מלא שלא כראוי את טפסי הדיווח אודות הקטנת החוב: הבנק לא סמן ללשכת ההוצאה לפועל את כלל הקרן שלפיו יש לזקוף את התשלום המדווח ואת מספר כלל חישוב הריבית שחל על הקרן. בהיעדר סימון ערכה מערכת ההוצל"פ, עד שנת 2010, שערך רטרואקטיבי שגוי של התקבולים המדווחים, כך שהלקוח זוכה בגין הסכום ששלם בריבית בשיעור נמוך מן הריבית שהצטברה על החוב בתקופת האיחור בדיווח ("העילה השנייה").

2. תביעתה האישית של המבקשת נסמכת על שני דיווחים בתיק ההוצל"פ:

העילה הראשונה מתבססת על תשלום בסכום של 1,000 ₪ ששילמה בבנק ביום 10.2.2008 ("התשלום הראשון"). הבנק דיווח לתיק ההוצל"פ על הקטנת החוב ביום 27.7.2008.

העילה השנייה מתבססת על טענה שלפיה הבנק לא סימן בטופס הדיווח את "הנתונים הנדרשים" על מנת שתזוכה בריבית בנקאית בגין התקופה שממועד התשלום בפועל ועד מועד הדיווח על התשלום. כך לגבי התשלום הראשון ("הדיווח הראשון") וכך לגבי דיווח על פעולת קיזוז שהבנק ביצע ביום 30.11.2009 ("פעולת הקיזוז") שבמסגרתה קיזוז חובה של המבקשת בתיק ההוצל"פ כנגד סכום הוצאות פסוקות שחב הבנק למבקשת ("הדיווח השני").

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 15-07-46082 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

- 1
- 2
3. קבוצת התובעים הוגדרה "כל לקוחות המשיב אשר בתיק ההוצאה לפועל שהמשיב מנהל או ניהל
3 נגדם, בוצע תשלום למשיב שלא באמצעות מערכת ההוצאה לפועל, וביחס לאותו תשלום המשיב
4 לא מסר ביום התשלום דיווח ללשכת ההוצאה לפועל אודות הקטנת החוב, כל זאת ביחס
5 לתשלומים שבוצעו ויבוצעו עד למועד אישור התביעה הייצוגית".
- 6
- 7 4. עילות התביעה הן: הטעיה לפי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981; הפרת חובה
8 חקוקה; רשלנות לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש]; הפרת חוזה; הפרת הסכם; הטעיה לפי חוק
9 החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973 וחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970; הפרת
10 חובת תום הלב; הפרת חובת אמון; ועשיית עושר ולא במשפט, לפי חוק עשיית עושר ולא במשפט
11 תשל"ט-1970.
- 12
- 13 5. הסעדים המבוקשים: צו המורה לבנק להגיש דיווח מתקן על הקטנות חוב שדיווח עליהן ללשכת
14 ההוצאה לפועל לאחר יום התשלום, כשהזיכוי בגין תקופת האיחור בדיווח בוצע לפי שיעורי ריבית
15 ומועדי הצטברות ריבית השונים מאלו שחלו על החוב בתיק ההוצאה לפועל במהלך אותה תקופה;
16 צו המורה על השבת הכספים שנגבו שלא כדין; וצו המורה לבנק למלא כראוי ובמועד את טפסי
17 הדיווח אודות הקטנת החוב.
- 18
- 19 6. באי כח המבקשת בבקשת האישור הגישו בקשות לאישור תובענה ייצוגית בעניינים דומים נגד
20 בנקים אחרים (ת"צ 10-12-3976 **חגיגי נ' בנק הפועלים בע"מ**; ות"צ 11-05-35618 **דמרי נ' בנק**
21 **מזרחי - טפחות בע"מ**), עוד טרם שהוגשה בקשת האישור שלפני.
22
- 23 7. בשלהי 2010 נערך שינוי במערכת המחשוב של ההוצאה לפועל, שבעקבותיו מזוכה תיק ההוצל"פ
24 בריבית המתאימה גם אם הזוכה לא מילא כראוי את טופסי הדיווח. לא נערך תיקון של תיקי
25 ההוצל"פ בגין זיכוי בחסר לתקופה שלפני כן (ראה גם עמ' 8, שורה 26 בפרוטוקול).
- 26
- 27 8. ביום 6.5.2008 הגישה המבקשת בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק (ת"צ 1039-05-08),
28 שעסקה ביתרת החוב בחשבון הבנק ("**ענין סילורה הראשון**" או "**בקשת האישור הקודמת**").
29 בקשת האישור הקודמת נגעה בשני עניינים:
30
31 א. חיוב שגוי בהוצאות משפטיות שלא אושרו על ידי רשות שיפוטית, בניגוד לנוהל ולהלכה
32 הפסוקה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 15-07-46082 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

ב. חיוב בהוצאות ריבית שלא על פי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961: הוצאות משפטיות שחויבו בחשבון הלקוח בבנק הצטרפו ליתרת החובה בחשבון, ועל יתרה זו הוסיף הבנק חיובי ריבית פיגורים בהתאם להסכם שבינו לבין הלקוח ("ריבית בנקאית"). לטענת המבקשת, הבנק רשאי להוסיף לחיוב בהוצאות המשפטיות רק הפרשי הצמדה וריבית על פי פסיקת הרשות השיפוטית והדין ("ריבית חוקית"). כתוצאה מהתנהלות הבנק חויבו חשבונות הבנק בריבית גבוהה מהמותר בגין הוצאות משפטיות, משום שבמקרה הרגיל הריבית החוקית נמוכה מהריבית הבנקאית.

9. ביום 18.10.2009 אושרה התביעה הייצוגית ביחס לשני העניינים שלעיל. בקשת רשות ערעור של הבנק נמחקה בהסכמת הצדדים, תוך שמירת טענותיהם במסגרת ערעור על פסק הדין לכשיינתן (רע"א 9314/09).

ביום 23.7.2014 אישר כב' הש' פרופ' ע' גרוסקופף הסדר פשרה בתיק. במסגרת ההסדר הוסכם, בין היתר, כי לקוחות שחשבונותיהם נסגרו יהיו זכאים לפיצוי רק אם שילמו את מלא חובם לפי ספרי הבנק. באותו זמן המבקשת לא שלמה את מלוא חובה לבנק, ועל כן לא הייתה זכאית לפיצוי.

טענות הבנק

10. הבנק טוען כי יש לסלק את בקשת האישור על הסף:

א. **עילת התביעה הראשונה בגין הדיווח הראשון – התיישנה**: העילה הראשונה נסמכת על הדיווח הראשון. לפי עילה זו היה על הבנק לדווח את הדיווח הראשון בתוך 7 ימים ממועד התשלום הראשון, כלומר ביום 18.2.2008. בקשת האישור הוגשה כעבור 7.5 שנים ומשום כך התיישנה (סעיפים 5-6 בחוק ההתיישנות, תשי"ח-1958).

נטען כי בקשת האישור הקודמת הוגשה על ידי אותם באי כוח, 3 חודשים לאחר ביצוע התשלום הראשון. אותם עורכי דין הגישו עוד בחודש דצמבר 2010 בקשת אישור נגד בנק הפועלים, ובחודש מאי 2011 נגד בנק מזרחי טפחות, בעילות דומות לעילות המועלות בבקשה כאן. למרות זאת, בקשת האישור שלפני הוגשה רק בחודש יולי 2015.

ב. מעשה בית דין והשתק שיפוטי ביחס לתביעה האישית:

1 (1) **מעשה ביי"ד**: בפסק הדין בבקשת האישור הקודמת נקבע כי לא נגרם למבקשת נזק כספי בפועל, כי אישרה שלא שלמה את מלא חובה לבנק, וכי אינה זכאית לפיצוי כספי. די בכך כדי להשתיק את טענותיה ביחס לתשלום הראשון.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 15-07-46082 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

בנוסף, היה על המבקשת למצות את טענותיה ביחס לתשלום ונזקיו, בעת העלאת הטענות לראשונה, בבקשת האישור הקודמת. אין להעלות בהתדיינות מאוחרת טענות שבעל דין יכול היה להעלותן בהליך הראשון, ולא טען.

2) **השתק שיפוטי:** בתביעתה הקודמת טענה המבקשת כי התשלום הראשון אמור היה להקטין את חוב ההוצאות, ואילו בתביעה הנוכחית טענה כי אמור היה להקטין את החוב הבנקאי. בעל דין אינו יכול להעלות טענות סותרות בשני הליכים שונים.

ג. יש לדחות או למחוק על הסף את תביעת המבקשת בגין הדיווח השני: העילה הראשונה, בגין הדיווח באיחור, אינה חלה על הדיווח השני, שכן הדיווח לתיק ההוצל"פ על פעולת הקיזוז נעשה במועד. נותר לבחון אם העילה השנייה יכולה להתבסס על הדיווח השני: בפסק הדין בבקשת האישור הקודמת חויב הבנק בהוצאות ובשכ"ט בסכום של 10,000 ₪ בתוספת מע"מ ("סכום ההוצאות הפסוק"), סכום זה קוזז מסכום ההוצאות הפסוק בתיק ההוצל"פ ביום 30.11.2009. מרגע ביצוע הקיזוז נפרעו חוב המבקשת וחיוביה לבנק, וממילא הסתיימו התחייבויותיה כלפי הבנק, הן בחשבון הבנק הן בתיק ההוצל"פ. משום כך פעולת הקיזוז אינה יכולה להוות עילת תביעה בגין תשלום שוטף שדווח תוך אי סימון נכון.

ד. **סתירה בין הטענה הבסיסית בתביעה הנוכחית בשתי העילות לבין הטענה הבסיסית בתביעה הקודמת:** תביעתה הקודמת של המבקשת נסמכת על טענת הטעיה הנובעת מהסתמכותה על חוב שגוי בספרי הבנק ועל נזק שנגרם לה כתוצאה מתשלומים ששלמה ביתר, עקב הסתמכות זו. אחד הסעדים שעתרה לקבל הוא השבת סכומי הכסף שנגבו ממנה ביתר בחשבון הבנק. לעומת זאת, בבקשה דנן, טוענת המבקשת להטעיה הנובעת מכך שהחוב בתיק ההוצל"פ שגוי, ותובעת השבת כספים שנגבו ביתר בתיק ההוצל"פ. התקופות שעליהן חלות שתי התביעות (2008 ועד יולי 2014) חופפות בעיקרן. מדובר בטענות ובסעדים העומדים בסתירה: לא יתכן לטעון לתשלום ביתר של סכומים בגין אותו חוב הן בהסתמך על ספרי הבנק הן בהסתמך על תיק ההוצל"פ. לקוח אינו משלם את החוב פעמיים, פעם בספרי הבנק, ופעם בספרי ההוצל"פ. סתירה זו מהווה שימוש לרעה בהליכי משפט ויוצרת השתק שיפוטי המונע מבעל דין לטעון טענות סותרות בשני הליכים.

ה. יש לדחות את התביעה על הסף משום שאינה מגלה עילה לסעד בגין שני הדיווחים: לטענת המבקשת, תשלומים שהועברו ישירות לבנק זוכו בתיק ההוצל"פ בריבית שגויה. כעולה מפסק

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 15-07-46082 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

הדין בבקשת האישור הקודמת, כמו גם מהעובדה שהמבקשת לא היתה זכאית לתשלום לפי הסדר הפשרה – המבקשת לא שילמה לבנק את מלא חובה, ומשום כך לא נגרם לה נזק בגין התשלום הראשון.
לא נגרם למבקשת נזק גם בקשר לדיווח השני: במועד הקיזוז החוב בספרי הבנק היה גבוה מסכום הקיזוז. הקיזוז הביא לאיפוס החוב ולסגירת תיק ההוצ"ל וחשבון הבנק. משום שהמבקשת לא שילמה את מלא חובה - לא נגרם לה נזק.

ו. **יש לסלק את תביעתה האישית של המבקשת מחמת שיהוי קיצוני:** טענות המבקשת הנסמכות על שני הדיווחים נגועות בשיהוי ניכר ובלתי סביר המהווה כשלעצמו טעם לדחיית התביעה. המבקשת ידעה או היתה צריכה לדעת על העובדות נשוא התובענה, אולם הגישה את בקשת האישור רק בחודש יולי 2015, ולא סיפקה הסבר לשיהוי.

ז. בהיעדר תביעה אישית, יש לדון בטענות הסף תחילה, ולבחון את גורל התובענה כולה, חלף דיון ממושך בבקשת האישור.

טענות המבקשת

11. בקשת הסילוק על הסף עוסקת רק בעילת התביעה האישית של המבקשת. אין לברר טענות בדבר היעדר עילה אישית במסגרת בקשה לסילוק על הסף של בקשה לאישור תובענה ייצוגית. יש לדון בטענות אלה במסגרת הדיון בבקשת האישור.

12. ניתן לשקול קבלת בקשה לסילוק על הסף של בקשת אישור רק כאשר הדיון בבקשת הסילוק צפוי להיות מהיר ופשוט. דיון בבקשת הסילוק בענייננו יביא לסרבול מיותר של ההליך, וממילא, גם אם תתקבלנה טענות הבנק בבקשה, לא יהיה בכך כדי להביא לדחיית בקשת האישור או לייתר את הדיון בה. מכל מקום, ניתן לאשר את בקשת האישור ולהורות על החלפת התובע המייצג.

13. יש לדחות את טענות הבנק בקשר לעילה האישית של המבקשת:

א. במועד התשלום לבנק לא צמחה למבקשת עילת תביעה. העילה צמחה במועד הדיווח המאוחר. רק אז דיווח הבנק להוצאה לפועל על הקטנת החוב ונגרם נזק למבקשת. על כן יש למנות את תקופת ההתיישנות מיום 27.7.2008.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 15-07-46082 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

ב. הבנק ערך שינוי מהותי בטענת ההתיישנות: בעוד שבתגובה לבקשת האישור טען כי תקופת ההתיישנות נמנית ממועד התשלום, בבקשת הסילוק נטען כי יש למנות את התקופה החל מחלוף שבעה ימים ממועד התשלום. המבקשת מתנגדת לשינוי חזית זה. גם אם טענת ההתיישנות היתה מתקבלת, לא היה בכוחה להביא לסילוק בקשת האישור, שכן הבנק הגביל את טענת ההתיישנות לעילת האיחור בדיווח, ואין בפיו טענה דומה באשר לעילת התביעה העיקרית – הדיווח הלקוי.

מכל מקום, טענת ההתיישנות החדשה מופרכת: מחדל הבנק באי דיווח על הקטנת החוב מהווה עוולה נמשכת כלפי לקוחותיו. וממילא, ביחס לנזקים שנגרמו למבקשת מהתנהלות הבנק לאחר יום 21.7.2008 (שבע שנים לפני מועד הגשת בקשת האישור) – אין לבנק טענת התיישנות.

ג. יש לדחות את טענות הבנק להשתק שיפוטי:

1. סכום שמשולם לבנק עשוי להיזקק בחשבון הבנק בגין הוצאות, ובחשבון ההוצאה לפועל – על חשבון קרן החוב. הבנק מסכים כי לרוב אין התאמה בין יתרת החוב בחשבון הבנק לבין היתרה בחשבון ההוצל"פ, ולכן אין סתירה בין טענות המבקשת בהליך הקודם לבין טענתה בהליך זה. כל אחת מהטענות נוגעת לחשבון מסוג אחר.

2. אין לקבל את טענת הבנק כי היה על המבקשת להעלות את כל טענותיה ביחס לתשלום עוד בהליך הקודם. עילות התביעה הייצוגית הקודמת לא נגעו לחשבונות ההוצאה לפועל אלא לחיובים שגויים של הלקוחות בחשבון הבנק שלהם. הבנק ובאי כוחו בהליך הקודם היו יכולים לנסות לדרוש כי הסדר הפשרה עם המבקשת יכלול וויתור על כל טענותיה כלפיו גם ביחס לחשבון ההוצל"פ, אך הם לא עשו כן.

3. הבנק מנסה לשנות את העמדה שהציג בתשובה לבקשת האישור ולחלוק לראשונה על הטענה כי המבקשת חויבה בריבית בנקאית בסכום של 31.23 ₪. המבקשת מתנגדת לשינוי החזית ומדגישה כי הטענה מופרכת; וממילא טעונה בירור.

4. הבנק סבור כי לא נגרם נזק למבקשת משום שלאחר הקיזוז וסגירת תיק ההוצל"פ נסגר גם חשבון הבנק שלה, מבלי שנדרשה לשלם את יתרת החוב בחשבון. המבקשת טענה כי אם הבנק היה פועל כדין, היתה נוצרת יתרת זכות בתיק ההוצל"פ, וזהו נזק ברור.

14. הבנק השיב לתשובת המבקשת וטען בעיקר כי בהתאם להלכה הפסוקה לא ניתן להגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית ללא עילת תביעה אישית וכי למבקשת אין מענה לכך; כי הטענה בדבר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 15-07-46082 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

1 סרבול ההליך אינה נכונה ; כי המבקשת העלתה בבקשה טענות חדשות שאין להן זכר בבקשת
2 האישור ; וכי ממילא, הטענות שגויות בכל היבט רלוונטי.
3 בנוסף נטען כי עילות הסילוק על הסף הן עילות שהצטברותן תביא לסילוקה המלא של בקשת
4 האישור ; וכי למבקשת אין מענה לטענות הסף ביחס לתקבול השני ולעובדה שבירור על הסף לא
5 גורם נזק.

דיון והכרעה

8 15. ככלל אין לדון בטענות סף נגד אישור התובענה הייצוגית במסגרת הליך של בקשה לסילוק על
9 הסף, אלא בגדר בקשת האישור עצמה (ע"א 6887/03 חיים רזניק נ' ניר שיתופי אגודה ארצית
10 שיתופית להתיישבות פסקה 5 (20.7.2010)).

12 16. לכלל זה קיים חריג צר : סעד כזה יינתן "במקרים חריגים וקיצוניים שבהם ברור על פני הדברים
13 שאין בבקשה ולא כלום" (עניין רייכרט, שם). כאשר קריאה פשוטה של הדברים, על פניהם,
14 מלמדת לכאורה כי המדובר בבקשת סרק, ודיון בבקשה לסילוקה של בקשת האישור על הסף
15 הוא פשוט, מהיר ויכול להוביל למסקנה ברורה וחד-משמעית, אזי יש בסיס לעריכת דיון
16 כאמור" (רע"א 5154/08 קוסט פורר גבאי את קסירר רו"ח נ' עובדיה קדמי פסקה 5 (2.4.2009)
17 וראה גם : רע"א 5653/16 סרגון נטוורקס בע"מ נ' יהושע חזן פסקה 7 (13.10.2016)). אופי
18 הטענות נוגע לדעתי באפשרות החריגה, כפי שיובהר בהמשך.

20 17. לשם הנוחות אחלק את הדיון לשניים. תחילה אדון בעילת התביעה הראשונה, ולאחר מכן בעילה
21 השנייה.

העילה הראשונה

24 מעשה בית דין, השתק עילה ומיצוי העילה

25 18. "כלל מעשה בית דין (res judicata) מבוסס על הרעיון בדבר כוחו של פסק-דין, שניתן בסיומו
26 של הליך שיפוטי כלשהו, להוליך לסיומה המוחלט של ההתדיינות בין הצדדים להליך או כל מי
27 שהוא ביחסי "קרבה משפטית" (privity) עם אחד מהם, באופן שלא יוכלו עוד לחזור להתדיין
28 ביניהם בבתי-המשפט בכל עניין או שאלה שנדונו והוכרעו בפסק-הדין". (נינה זלצמן מעשה
29 בית-דין בהליך אזרחי 3 (1991)).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 15-07-46082 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

מעשה בית דין מבוסס על עקרון סופיות הדיון, שנדרש משני שיקולים עיקריים: האחד, הפעלה יעילה של מערכת המשפט ומניעת הכרעות סותרות; והשני, עשיית צדק עם בעל הדין האחר, שלא יהיה מוטרד בתביעות רבות בשל אותו מעשה (משה קשת הזכויות הדיוניות וסדר הדין במשפט האזרחי כרך א 662, 666 (מהדורה 15, 2007)).

19. הכלל בדבר מעשה בית דין מורכב משני עיקרים: השתק פלוגתא והשתק עילה. **השתק עילה**: מקום שתביעה נדונה על ידי בית משפט מוסמך והוכרעה, אין להיזקק לתביעה נוספת בגין אותה עילה, בין אותם בעלי הדין או חליפיהם. קיומו של השתק עילה מוכרע על פי מבחן זהות העילה, שהוא מבחן רחב. עקרון מעשה בית דין יחול אם התביעות מבוססות על אותה עילה, אף אם בתביעה המאוחרת נכללים פרטים ומרכיבים שלא נכללו בתביעה הקודמת. לצורך כך יש לבחון את התשתית הבסיסית של העילה (ע"א 8/83 דן גורדון נ' כפר מונאש – מושב עובדים, פ"ד לח(4) 797, 801-802 (1985)). כדי לקבוע אם קיימת זהות בין מערכת העובדות בשני ההליכים יש לבחון ביניהם אם היה בידי התובע לרכז בתובענה הראשונה את כל טענותיו הנוגעות למעשה הנטען (רע"א 6830/00 ברנוביץ נ' תאומים, פ"ד נז(5) 691, 706-707 (2003)).

"יוצא, כי המושג 'עילת התביעה', כפי שהוגדר לעניין חובתו וכוחו של בית משפט לפסוק בתובענה, שונה מהמושג 'עילת תביעה' לעניין מעשה בית דין. לעניין הראשון המבחן הקובע הוא אם העובדה נטענה כראוי בכתב התביעה ואם 'עלתה על שולחן הדיונים'. פירוש זה הוא אפוא צר למדי, ולפיו בית משפט אינו יכול לדון בעובדה שלא הובאה בפניו. לעניין השני המבחן הוא אם יכול התובע לרכז את כל טענותיו הנוגעות, למעשה, בתובענה אחת".

ובהמשך:

"לשון אחר: אם שני ההליכים מתייחסים לאותה מסכת עובדתית ולאותן פעולות שהיו בין הצדדים, אזי גם אם כתב הטענות בהליך הראשון אינו זהה לכתב הטענות המאוחר יותר, ואפילו בתביעה המאוחרת יותר נכללים פרטים ומרכיבים שלא פורטו בתביעה הקודמת – יחול העיקרון של מעשה בית דין". (משה קשת, הזכויות הדיוניות וסדר הדין במשפט האזרחי, בעמ' 669 - 670).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 15-07-46082 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

1 בע"א 9774/05 דורון ראובן נ' מאוריצי רוקח פסקה 6 (18.4.2007) נדון ערעור על פסק דינו של
2 בית המשפט המחוזי שבו נדחתה תביעת המערער עקב מיצוי העילה בתביעה קודמת שהגיש נגד
3 המשיב. לטענת המערער עילת התביעה שהתבררה בתביעה הקודמת היתה שונה מעילת התביעה
4 הנוכחית. בית המשפט העליון דחה את הערעור בקבעו :

5 **"...אכן, כתבי הטענות בפני הבורר ובפני בית המשפט המחוזי אינם**
6 **זהים, אך מתייחסים הם מבחינה מהותית לאותה מסכת עובדתית**
7 **שעניינה ההסכם בין בעלי הדין (השוו: ע"א 8/83 גורדון נ' כפר מונאש**
8 **מושב עובדים פ"ד לח (4) 797).... כלל מיצוי העילה אינו חל רק על טענות**
9 **שהועלו על ידי בעלי הדין בהליך משפטי קודם, אלא אף על טענות שהיה**
10 **עליהם להעלותן במסגרת אותו הליך. מטרתו המעשית של הכלל היא**
11 **למנוע מבעל דין, שהיה לו יומו בבית המשפט או אצל הבורר, להטריד את**
12 **בעל דינו בהתדיינות חוזרת באותו עניין שכבר הוכרע ביניהם במשפט**
13 **הראשון (ראו ע"א 4087/04 גורה נ' בנק לאומי לישראל (טרם פורסם),**
14 **בסעיף 9 לפסק דינה של השופטת ע' ארבל, והאסמכתאות המצויינות**
15 **שם)". (ראה גם: ע"א 4087/04 מוטי גורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ**
16 **פסקה 9 (8.9.2005)).**

17
18 והדברים יפים גם לענייננו.

19
20 20. העילה הראשונה בתביעתה האישית של המבקשת מבוססת על טענתה כי הבנק איחר בדיווח
21 ללשכת ההוצאה לפועל על תשלום ששילמה ביום 10.2.2008 בסכום של 1,000 ₪. בהתאם לעילה
22 זו, היה על הבנק לדווח את הדיווח הראשון תוך 7 ימים ממועד התשלום הראשון (תקנה 17א
23 בתקנות ההוצל"פ).

24
25 אין מחלוקת כי תביעת המבקשת במסגרת בקשת האישור הקודמת מתייחסת לאותו תשלום
26 עצמו (סעיף 25 בתשובת המבקשת לבקשת הסילוק; וכן ראה גם: סעיפים 54-58, 89 בנספח א3
27 לבקשת הסילוק), אם כי בהקשר שונה :

28 בבקשת האישור הקודמת טענה המבקשת כי הבנק מחייב אותה בהוצאות משפטיות שלא אושרו
29 על ידי ערכאה שיפוטית, וכן בהוצאות משפטיות שאושרו ושלא אושרו בריבית בנקאית, במקום
30 בהפרשי הצמדה וריבית.

31 המבקשת לא טענה בהליך הקודם את הטענות שהעלתה בבקשת האישור כאן, למרות שהן
32 מתייחסות לאותו תשלום (אך ראה עניין ברנוביץ' בעמ' 707).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 46082-07-15 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

אזכיר כי בקשת האישור הקודמת הוגשה 3 חודשים לאחר התשלום הראשון; וכי באי כוחה של המבקשת הגישו עוד בחודש דצמבר 2010 בקשת אישור נגד בנק הפועלים, ובחודש מאי 2011 נגד בנק מזרחי טפחות, בעילות דומות לעילות המועלות בבקשה כאן. כלומר שהעובדות שבבסיס בקשת אישור זו היו ידועות למבקשת כבר כאשר ניהלה את התביעה הקודמת.

משום כך מקובלת עליי טענת הבנק כי היה על המבקשת למצות את טענותיה ביחס לתשלום זה בבקשת האישור הקודמת.

אכן בפסק הדין הקודם נקבע מפורשות שאינו חל על התשלום שדווח ללשכת ההוצל"פ, כי אם על כך ששולם בחשבון עצמו. הדברים נאמרו שם כיוון שבית המשפט סבר כי העילה הנוגעת לחשבון ההוצל"פ לא הועלתה בבקשת האישור. אולם אין בכך כדי לפגוע בטענה שהמבקשת לא מיצתה את עילת התביעה המלאה בהליך הראשון, שבו היה עליה להעלות את כל הטענות המתייחסות לתשלום זה.

לא ראיתי לקבל את טענת ב"כ המבקשת כי אותו מעשה הוליד שתי עילות תביעה נפרדות, שיכולות להוליד שתי תביעות נפרדות. להיפך, כלל מיצוי העילה קובע כי על בעל דין לצרף ולטעון כל טענה הנוגעת לאותו מעשה, שאם לא כן יושתק בעתיד מלטעון זאת.

21. אוסיף כי גם אם זכאית היתה המבקשת להגיש תובענה נפרדת בגין כל עילת תביעה, הרי שראוי כי בעל דין יפרוש לפני בית המשפט את כל היריעה בהליך אחד, שכן הפרדת העילות במקרים מסוימים, עלולה להוות שימוש שלא בתום לב בהליכי משפט (אורי גורן **סוגיות בסדר דין אזרחי** 172 (מהדורה 11, 2013); ע"א 813/87 **יואל רוטברד נ' מדינת ישראל – משרד הבריאות**, פ"ד מג(3) 514, 517 (1989)).

התיישנות

22. הבנק טוען כי עילת התביעה הראשונה בגין הדיווח הראשון התיישנה. לטענת המבקשת היה על הבנק לדווח לתיק ההוצל"פ תוך 7 ימים ממועד התשלום הראשון, כך שהעילה נולדה ביום 18.2.2008.

המבקשת טוענת להרחבת חזית: בתשובה לבקשת האישור טען הבנק כי עילת התביעה התיישנה משום שבקשת האישור הוגשה למעלה משבע שנים ממועד התשלום, ולא מן המועד שנועד בדין לתשלום. לאחר שהבנק הבין כי טענתו חסרת בסיס, ערך בה שינוי מהותי וטען כי יש למנות את התקופה החל מחלוף שבעה ימים ממועד התשלום. המבקשת מתנגדת לשינוי חזית זה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 15-07-46082 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

לגופו של עניין נטען כי טענות הבנק אינן יכולות להביא לסילוק בקשת האישור שכן ממילא הבנק מגביל את טענת ההתיישנות לעילת האיחור בדיווח בלבד; כי העילה לא התיישנה משום שנולדה במועד הדיווח המאוחר; וכי מכל מקום, מדובר בעוולה מתמשכת העומדת ללקוח ביחס לתקופה של עד 7 שנים טרם הגשת התביעה.

הבנק השיב כי טענת המבקשת לעוולה מתמשכת היא טענה מהותית חדשה; כי על פי הדין והפסיקה על המבקש לנקוב בתקופה שעליה היא חלה לטענתו, ואם התקופה ארוכה משבע שנים, עליו לטעון זאת מראש בבקשת האישור; כי בתגובת המבקשת לתשובת הבנק לבקשת האישור חלקה המבקשת רק על טענת ההתיישנות בקשר לעילה השנייה; כי טענות המבקשת בתגובה לתשובה לבקשת האישור ובתשובה לבקשת הסילוק, עומדות בסתירה זו לזו; ולבסוף - כי טענת המבקשת בדבר שינוי חזית מופרכת.

23. בסעיף 53 בתשובת הבנק לבקשת האישור נכתב: **"התשלום הראשון בוצע על ידי המבקשת 7.5 שנים לפני מועד הגשת בקשת האישור"** (סעיף 53 בתשובה), ומשום כך התיישנה עילת התביעה.

אמנם התייחסות הבנק בתשובה היא למועד התשלום, בעוד שבבקשת הסילוק ההתייחסות היא למועד הדיווח על פי דין, אך אין לכך כל חשיבות לענייננו. סעיף 6 בחוק ההתיישנות, תשי"ח - 1958 קובע:

"תקופת ההתיישנות מתחילה ביום שבו נולדה עילת התובענה".

היום שבו נולדה עילת התביעה, הוא היום שבו מתגבשות העובדות המזכות את התובע בקיום החיוב כלפיו (ע"א 3599/94 שמעון יופיטר נ' בנק לאומי לישראל בע"מ, פ"ד נ(5) 423, 429 (1997)). בענייננו, עילת התביעה נולדה בתום 7 ימים ממועד התשלום, שאז היה על הבנק לדווח אודות התשלום ולא במועד התשלום או במועד הדיווח המאוחר.

24. אינני מקבלת את טענת המבקשת כי מדובר בעוולה מתמשכת:

בע"א 1349/05 דוד שוב נ' בנק ירושלים פסקה 9 (18.3.2009) (בקשה לדיון נוסף שהוגשה על פסק הדין נדחתה בדנ"א 2976/09 מיום 11.10.09) נקבע כי מועד הולדת העילה הוא במועד כריתת הסכמי המשכנתא והביטוח, וכי הפעולות שנעשו לאחר מכן (כדוגמת גביית הפרמיה ושליחת דפי מידע) אינן נחשבות מועד היווצרות העילה בכל יום שבו שולמו אותם תשלומים. החלת ענין שוב על ענייננו מביאה לקבלת טענת ההתיישנות של הבנק.

25. ניתן להקיש לענין זה גם מדיני החוזים: ככל שמדובר בעילת תביעה חוזית, מועד הולדתה במועד הפרת החוזה, ולא בכל מועד שבו נמשכת ההפרה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 15-07-46082 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

1 בעניין יופיטר נדרש בית המשפט לטענת המערערים כי הפרת הוראתם על ידי הבנק היתה הפרה
2 נמשכת:

3 "אם נאמר שכל חיוב חוזי שלא בוצע מהווה הפרה נמשכת משום שהמפר
4 ממשיך להימנע מביצועו, נראה שכל הפרת חוזה תהווה הפרה נמשכת,
5 ותביעות בגין הפרת חוזה, כאשר המפר לא ביצע את חלקו גם במועד
6 מאוחר מזה הנקוב בחוזה, לא יתיישנו לעולם, שכן מדי יום תיווצר העילה
7 מחדש, ומניין ההתיישנות יחל מחדש. בפסיקה אנגלית הוצב מבחן ולפיו
8 הפרה נמשכת תיתכן רק במצב דברים שבו התחייב צד על-פי חוזה לבצע
9 פעולה לאורך זמן והוא מפר את התחייבותו, שאז יש לומר שהפרה נמשכת
10 כל זמן שהדבר אמור להתבצע ואיננו מבוצע larking v. Great
11 (nepean)gravel at 236, [15] Ltd(1940). ומאומץ
12 בספר Sydney (ed2) 425 (1991, nd ed2) j. W. Carter, breach of
13 (contract). לא אכריע בשאלה זו ואסתפק בנימוקים האחרים דלעיל,
14 שהביאוני למסקנה כי העילה החוזית לא התיישנה". (שם בעמ' 430).

15
16 בית המשפט השאיר שאלה זו בצריך עיון, אולם הדברים שנאמרו שם נכונים גם לענייננו כאן.

17 משום כך יש לדחות את טענת המבקשת בדבר הפרה מתמשכת.

18
19 26. מסקנה זו מייתרת את הדיון בטענת הבנק בדבר הרחבת חזית. עם זאת אעיר כי הייתי נוטה
20 לקבלה: למרות שהבנק טען להתיישנות עוד בתשובה לבקשת האישור, הטענה בדבר הפרה נמשכת
21 לא נזכרה בתגובת המבקשת לתשובת הבנק לבקשה לאישור תובענה ייצוגית, אלא רק בתשובת
22 המבקשת לבקשת הסילוק.
23 כיוון שדנתי בטענה לגופו של עניין, אין צורך להכריע בכך.

24
25 עילת תביעה אישית

26 27. טענתה העיקרית של המבקשת בתגובה לבקשת הסילוק היא כי הבקשה כולה עוסקת בעילת
27 התביעה האישית שלה, בעוד שעל פי רע"א 2022/07 הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ נ'
28 אר-און השקעות בע"מ פסקאות 5,7 (13.8.2007) טעם הנוגע לעילה האישית של התובע המייצג
29 לא יוביל בהכרח, לסילוק על הסף של בקשת האישור, ויש לדון בטענות אלו במסגרת הדיון
30 בבקשה לאישור התובענה כייצוגית (סעיף 8(ג) (2) בחוק תובענות ייצוגיות).
31

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 15-07-46082 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

28. אמנם המנגנון המאפשר את החלפת התובע המייצג "משקף העדפה של המהות על-פני המיחות, כלומר: העדפת האינטרסים של הקבוצה והציבור בהכרעה בשאלה האמיתית השנויה במחלוקת על-פני האינטרס האישי של יוזמי ההליך" (בר"ם 4303/12 תמר אינסלר נ' המועצה האיזורית עמק חפר פסקה 13 (22.11.2013)), אולם גם לגבי מנגנון זה נקבע כי "אין תובע יכול להגיש תביעה בעלמא – כשבעת הגשתה הוא יודע, או היה יכול דעת, שלא עומדת לו עילת תביעה – מתוך ציפייה שבית המשפט יאפשר לו בנקל להעמיד מחליף תחתיו" (בג"ץ 62/13 רונן תורג'מן נ' בית הדין הארצי לעבודה פסקה 9 (28.1.2013)). ראה גם: ת"צ (מחוזי ת"א) 711-08-14 מינוריטי קפיטל בע"מ נ' ב. יאיר. חברה קבלנית לעבודות בניה 1988 בע"מ (6.1.2015).

החלפת תובע היא אפשרות שבית המשפט ישקול במקרים שבהם בקשת האישור נשענת על תשתית מבוססת, כאשר בשל נסיבות שלא ניתן לצפותן מראש באופן סביר התברר כי התובע אינו אוח בעילת תביעה אישית. בענייננו, העילה הראשונה מתבססת על התשלום הראשון שנדון בתביעה הקודמת, ומשום כך היה על המבקשת לדעת כי לא עומדת לה עילת תביעה בגינו בהליך זה.

מקום שהמבקשת ידעה מראש שמדובר באותו חוב - אין מקום להאריך את ההליך ללא צורך ולתור אחר תובע חלופי, מה גם שמדובר בחלק קטן מן התובענה, וממילא הבנק תיקן התנהלותו החל משנת 2010 כאמור לעיל.

29. המסקנה היא כי יש לדחות על הסף את עילת התביעה הראשונה של המבקשת (איחור בדיווח), ולמחוק את בקשת האישור בעילה זו.

30. אין מחלוקת כי העילה הראשונה אינה חלה על הדיווח השני: הודעת הקיזוז ניתנה ביום 30.11.09 והדיווח עליה לתיק ההוצל"פ נעשה ביום 6.12.09, כדין. משום כך נותרה להכרעה השאלה אם העילה השנייה (אי סימון כלל ההוצל"פ בעת הדיווח) יכולה להתבסס על הדיווח השני, או שיש לסלק גם עילה זו על הסף, מן הסיבות שמנה הבנק.

העילה השנייה

31. בדומה לעילת התביעה הראשונה, גם טענות הבנק ביחס לעילה השנייה נוגעות כולן לעילת התביעה האישית של המבקשת. בין היתר נטען כי לאחר הקיזוז אופסה יתרת החוב בתיק ההוצל"פ והתיק נסגר, ולכן לא ניתן לבסס את התביעה על דיווח זה. המבקשת טענה כי בשל מחדלי הבנק במילוי הטופס, "ההפרש בשערוך הסכום בהקטנת החוב לא חושב לפי שיעור הריבית הבנקאית החלה על החוב. הזיכוי, שהיה צריך לעמוד על סכום של 31.23 ₪ עמד על סכום של

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 15-07-46082 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

13.80 ₪ בלבד". בנוסף, ערב סגירת התיק, יתרת החוב בו עמדה על 9.07 ₪ ואם היה הבנק מבצע את המוטל עליו, היתה נותרת בתיק ההוצל"פ יתרת זכות של 8.36 ₪ לטובת המבקשת, שלא הוחזרה לה.

32. מחילוקי הדעות העובדתיים בין הצדדים ברור כי לא ניתן להעריך מראש, במסגרת בקשת הסילוק, אם עומדת למבקשת עילת תביעה בגין דיווח זה. משום כך, אין להחיל החריג שנקבע בענין תורג'מן כי אם את העקרונות שהותוו בעניין אר און השקעות:

"...חוק תובענות ייצוגיות שינה את דיני התובענות הייצוגיות בישראל מבחינות שונות. ההוראה החשובה לענייננו היא זו הקבועה בסעיף 8(ג)(2) לחוק. לפי סעיף זה, על בית המשפט לאשר תובענה ייצוגית אף אם לא הוכיח התובע המייצג קיומה של עילת תביעה אישית (או קיומן של אחת החלופות האחרות שבסעיפים 4(א)(1)-(3)), וזאת בתנאי שהראה כי התובענה שהגיש עומדת בתנאי סעיף 8(א) ובכפוף להחלפת התובע המייצג. כלומר, קיימת מבחינה עקרונית אפשרות כי אף אם יתברר שלא עומדת לתובע המייצג עילת תביעה אישית, תאושר התובענה הייצוגית (ראו והשוו, ע"א 9590/05 רחמן-נוני נ' בנק לאומי לישראל בע"מ (טרם פורסם, 10.7.2007)). לפיכך, טעם הנוגע לעילתו האישית של התובע המייצג ולה בלבד לא יוביל בהכרח, לאור הוראת סעיף 8(ג)(2), לסילוק על הסף של הבקשה לאישור תובענה ייצוגית.

.....נראה, כי כיום קיים משקל מופחת, אם בכלל, לטעון כי ראוי לדון בטענות המכוונות נגד העילה האישית עוד טרם הדיון בבקשה לאישור התובענה הייצוגית. אמנם, שאלת קיומה או העדרה של עילת תביעה אישית הינה שאלה שראוי לה להתברר בשלב מקדמי של הדיון, אך דומה כי הבקשה לאישור תובענה ייצוגית לכשעצמה מהווה שלב מקדמי דיו לצורך בירור זה".

(ההדגשות שלי – א"ש; שם בפסקאות 5-6).

בנסיבות המקרה שלפני, כאשר קיימת מחלוקת עובדתית בין הצדדים, המסגרת המתאימה לדון בעילה השניה, ככל שהיא מתייחסת לדיווח השני, היא בבקשה לאישור תובענה ייצוגית, ולא במסגרת בקשת הסילוק. על כן לא אדון כעת גם בטענת הבנק בדבר סתירה בין טענות המבקשת בבקשת האישור הקודמת לבין טענותיה בתביעה דנן.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 15-07-46082 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

שיהוי

33. לטענת הבנק, יש לסלק את תביעתה האישית של המבקשת (ביחס לשני הדיווחים) מחמת שיהוי קיצוני. על אף שיש טעם לפגם בהתנהלות המבקשת כמבואר לעיל, לא מצאתי שיש בשיהוי כשלעצמו כדי להביא לסילוקה על הסף של התביעה.

ברע"א 8630/05 ניר שיתופי – אגודה ארצית להתיישבות עובדים עבריים בישראל בע"מ נ' עיריית הוד השרון פסקה 5 (10.4.2007) נקבע:

"....ואולם, בשונה מטענת התיישנות, לא די בכך שחלף פרק זמן ממושך ממועד קום העילה ועד הגשת התביעה בכדי שתקום טענת שיהוי. שיהוי בהגשת תביעה נוצר מקום בו יש בהשתהות בפנייה לבית המשפט משום שימוש לא נאות בזכות התביעה הנתונה לתובע ופגיעה בציפייה הלגיטימית של הנתבע שלא להיתבע. לפיכך, בכדי שייקבע כי תביעה הוגשה בשיהוי על הנתבע להוכיח כי בנסיבות המקרה התובע זנח את זכות התביעה; או כי במשך הזמן שינה הנתבע את מצבו לרעה; או כי השיהוי נגרם עקב חוסר תום לב מצד התובע (ראו, ע"א 6805/99 תלמוד תורה הכללי והשיבה הגדולה עץ חיים בירושלים נ' הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים, פ"ד נז(5) 433 (להלן - פרשת תלמוד תורה); ע"א 410/87 עזבון ליברמן נ' יונגר, פ"ד מה (3) 749, 755-756; ע"א 403/63 תמיר נ' שמאלי פ"ד יח(1) 47, 53-54)". (ההדגשות הוספו – א"ש).

אף לא אחת מן החלופות חלה בענייננו, ועל כן על אף ההשתהות בהגשת התביעה, אין לסלקה מחמת שיהוי.

סיכום

34. התוצאה היא, שהבקשה מתקבלת בחלקה, באופן שהסעיפים המתייחסים לעילת התביעה הראשונה ולתשלום הראשון נמחקים, והעילה נדחת. העילה השנייה תיוותר על כנה ככל שהיא מתייחסת לדיווח השני בלבד.

לאור התוצאה המעורבת, המקבלת את הבקשה בחלקה בלבד, תישא המבקשת בהוצאות חלקיות של הבנק, בסכום כולל של 2,500 ₪.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 46082-07-15 סילורה נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

- 1 35. נקבע לקדם משפט נוסף, ליום 15.11.2018 בשעה 12:00, ובו יידונו הן הבקשה לגילוי מסמכים
2 שהצטמצמה לאור החלטה זו, הן הבקשה לאשר הגשת הודעה לצד שלישי נגד רשות האכיפה.
3
4 ניתנה היום, ז' תשרי תשע"ט, 16 ספטמבר 2018, בהעדר הצדדים.
5
6

7
8
9

אסתר שטמר, שופטת

